

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 5

- I. Nazwa i autor programu nauczania: „NOWE SŁOWA NA START!” PROGRAM NAUCZANIA OGÓLNEGO JĘZYKA POLSKIEGO W KLASACH IV–VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ, Marlena Derlukiewicz.
- II. Wymagania edukacyjne.

Ocena celująca

Uczeń:

- Doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej dla klasy V.
- Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.
- Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej.
- Posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie.
- Aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych.
- Z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim.
- Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym interpunkcyjnym.
- Wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe.
- Odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów.
- Współpracuje w zespole, podejmuje działania mające na celu sprawną realizację zadań.
- Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.
- Interpretuje głosowo utwory poetyckie.
- Przygotowuje adaptację sceniczną.
- Przygotowuje i prezentuje portfolio lub prezentację multimedialną.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- Opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności.
- Zazwyczaj aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych.
- Bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim.
- Wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.
- Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
- Doskonale potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu) i w klasie V (gratulacje, plan odtwórczy ramowy i szczegółowy, instrukcja, opis krajobrazu lub dzieła sztuki).
- Zachowuje trójdzielną kompozycję opowiadania.
- Dbą o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity.
- Redaguje opowiadanie z dialogiem.
- Redaguje twórcze opowiadanie z cechami charakterystycznymi dla mitu.
- Objaśnia morał wypływający z bajki.
- Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu.
- Samodzielnie sporządza plan odtwórczy (ramowy i szczegółowy) tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi.
- Nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą.
- Potrafi nazywać stany psychiczne i ich przejawy.
- Ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje.
- Samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym, języka polskiego i wyrazów bliskoznacznych.
- Analizuje utwór poetycki, wskazując elementy poznane w klasie IV (epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu) i w V (przenośnia, wątek, wiersz nierymowany).

- Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji.
- Biegłe rozróżnia części mowy poznane w klasie IV i V.
- Łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia i określa przypadek, liczbę i rodzaj.
- Określa rolę przyimków w zdaniu.
- Podaje poprawne formy liczebników.
- Klasyfikuje rodzaje wypowiedzeń, podaje ich przykłady.
- Nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażenia.
- Buduje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie.
- Układa zdanie pojedyncze rozwinięte według podanego wzoru (trudniejsze przykłady).
- Omawia zależność brzmienia głosu od ruchów i pozycji narządów mowy.
- Podaje wszystkie zasady akcentowania wyrazów w języku polskim omawiane na lekcjach.
- Poprawnie zapisuje wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach.
- Prawidłowo stosuje przecinki w zdaniu złożonym.

Ocena dobra

Uczeń:

- Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania.
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo -stylistyczne, logiczne, ortograficzne.
- Samodzielnie poprawia błędy wskazane przez nauczyciela.
- Potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V.
- W wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury oraz kultury.
- Nazywa cechy gatunkowe mitu i bajki.
- Poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy fragmentów lektury.
- Poprawnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.
- Określa formę gramatyczną czasowników.

- Stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej.
- Poprawnie odmienia czasownik typu: umiem, rozumiem, idę.
- Uzasadnia pisownię rzeczownika, odwołując się do odmiany.
- W zdaniu wskazuje przyimki i wyrażenia przyimkowe, określa ich rolę.
- Tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach i określa ich rolę.
- Określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem.
- Określa przypadek liczebnika i rzeczownika.
- Zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie.
- Stosuje w zdaniu liczebnik zbiorowy w odpowiednim przypadku.
- Przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie.
- Przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach).
- Rozpoznaje i nazywa określenia rzeczownika i czasownika w zdaniu.
- Przekształca zdanie pojedyncze na złożone i odwrotnie.
- Układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie.
- Określa cechy głoski.
- Poprawnie akcentuje wyrazy na 3. i 4. sylabie od końca.
- Stara się poprawnie zapisywać wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach i samogłoskach.
- Poprawnie zapisuje cząstki - bym, - byś, - by (w czasownikach).
- Prawidłowo zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnej budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii.
- W miarę samodzielnie potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V.
- Opanował technikę poprawnego czytania i doskonali ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania.

- Poprawia błędy wskazane przez nauczyciela przy pomocy słownika ortograficznego.
- Wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia).
- Odróżnia zdarzenia i postacie fantastyczne od realistycznych w poznanych utworach.
- W utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast.
- W miarę samodzielnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.
- Tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej (i odwrotnie).
- Określa formę fleksyjną rzeczowników.
- Odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki.
- Rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu.
- Rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia.
- Łączy przymiotnik z rzeczownikiem i odmienia przez przypadki.
- Rozpoznaje w zdaniu liczebnik.
- Rozróżnia zdanie i równoważnik zdania.
- Podaje przykłady typów zdań.
- Łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie.
- Wpisuje zdanie w podany wykres (prostsze przykłady).
- Z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone.
- Odróżnia samogłoski od spółgłosek.
- Rozróżnia rodzaje głosek.
- Dzieli wyraz na sylaby.
- Poprawnie akcentuje wyrazy na 2. sylabie od końca.
- Poprawnie zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem (bez wyjątków).
- Poprawnie zapisuje liczebniki.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Wykazuje się wiedzą i umiejętnościami pozwalającymi na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.
- Technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.
- Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy zrozumieniu przez ucznia analizowanego zagadnienia.
- Błędy językowo - stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.
- Rozróżnia części mowy.
- Wskazuje podmiot, orzeczenia i określenia.
- Odmienia przez przypadki rzeczownik w prostej odmianie.
- Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, rodzaje.
- Odmienia przymiotnik przez przypadki.
- Potrafi wskazać zdanie, równoważnik zdania, zdanie pojedyncze, zdanie złożone.
- Dzieli wyraz na głoski, litery i sylaby.
- Stara się poprawnie akcentować wyrazy na 2. sylabie od końca.
- Zna podstawowe zasady ortograficzne.
- Wstawia przecinek przed powtórzonym spójnikiem.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- Otrzymuje ją uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, fonetyki, ortografii, w zakresie redagowania poznanych
- form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie piątej.
- Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym.
- Wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym.

- W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych.
- Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia elementarnym stopniu trudności.
- Nie potrafi skorzystać ze słowników i encyklopedii.

Ponadto: Na każdą ocenę wymagane jest przeczytanie wszystkich lektur obowiązkowych przewidzianych do omówienia na lekcjach języka polskiego w klasie piątej.

III. Dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia.

DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA UCZNIÓW Z OPINIĄ Z PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

1. Na podstawie pisemnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w nauce.
2. Dysfunkcje nie zwalniają ucznia z obowiązku opanowania materiału przewidzianego w podstawie programowej.
- 3. Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań u uczniów z dysleksją , dysgrafią i dysortografią :**
 - a) nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania,
 - b) dawać więcej czasu na czytanie tekstów , poleceń , instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów , w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
 - c) przygotowywać sprawdziany i kartkówki (w miarę możliwości) w formie testów ,
 - d) czytanie lektur szkolnych rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z audiobooków (z zastrzeżeniem kontaktu wzrokowego z tekstem),
 - e) uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
 - f) częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, oceniać poprawność i sposób wykonania prac,

- g) dać uczniowi czas na przygotowanie się do pisania dyktanda poprzez podanie mu trudniejszych wyrazów , a nawet wybranych zdań , które wystąpią w dyktandzie; można też dawać teksty z lukami lub pisanie z pamięci,
- h) błędów nie omawiać na forum klasy,
- i) w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- j) pomagać w doborze argumentów , jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów,
- k) o ocenie form wypowiedzi pisemnej decyduje wartość merytoryczna i kompozycja, a nie sposób zapisu i poprawność ortograficzna,
- l) dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać , czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
- m) odpytywać ucznia ustnie, jeśli są problemy z odczytaniem pracy,
- n) pozwolić uczniom na korzystanie ze słowników ortograficznych podczas pisania wypracowań, prac klasowych.

4. Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań u uczniów o inteligencji niższej niż przeciętna:

- a) zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań,
- b) dzielenie materiału na mniejsze partie wyznaczanie czasu na ich opanowanie,
- c) wydłużenie czasu na odpowiedź,
- d) odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego,
- e) formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji,
- f) częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy i wyjaśnień,
- g) pozwolenie na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach, dyktanda przeprowadzać indywidualnie w wolniejszym tempie.